

ეროვნული საკითხის განმარტების გამო

არსად, არც ერთ საზოგადოებაში არ შეხვდებით იმისთანა ბუნდოვან და გამოურკვეველ შეხედულებას ეროვნებაზე, როგორც ქართველ საზოგადოებაში. ამ საგანზე ბევრს ლაპარაკობენ – სიტყვით და ბეჭდით – მხოლოს ამით საქმეს არა ეშველა რა – ეროვნება იყო და არი ჩვენთვის გაუგებარი ამოცანა. ჩვენ არ ვკისრულობთ ამჟამად ამ ცნების ფილოსოფიურ განმარტების შემუშავებას, ფილოსოფიური განმარტება ყოველთვის მეტად ზოგადია და ჩვენ მკითხველს არ მოვაბეზრებთ თავს ამ ზოგადი ციტატების მოყვანით. გვინდა მივმართოთ უბრალო მეთოდს. გვინდა სხვა გზით გავარკვიოთ ეს საგანი. ამისთვის მივაქციოთ ყურადღება ჩვენი ხალხის ცხოვრებას, გადავშალოთ მისი შინაარსი, მისი სული და გული. ამ ცხოვრების შინაარსის შესწავლით გავვიღვივლებთ იმისი გაგება, თუ რა არის ერი, ეროვნება და ეროვნული საკითხი.

ქართველი ხალხი ძველ დროიდანვე დასახლდა ერთ განსაზღვრულ მიწაზე. ამ ხალხს ისტორიულ მსვლელობაში ერთგვარობა დაეკარგა და იგი დაიყო წოდებებით: გლეხი, მღვდელი, თავადი და მეფე შეადგენდნენ ოთხ საფეხურს ერთი და იგივე კიბისა. შემდეგში სხვადასხვა ცვლილებათა ზეგავლენით ჩვენს ცხოვრებას უფრო რთული ხასიათი დაეტყო. მისი სოციალური აგებულება უფრო რთული გახდა. რთული ხასიათი დაეტყო ჩვენს სულიერ ვითარებასაც. მხოლოდ ამ ხნის განმავლობაში ქართველი ხალხი ცხოვრობდა იმ მიწაზე რომელზედაც დასახლდა თავიდანვე და ამავე დროს მას არ დავიწყებია ის ენა რომელზედაც იგი თავიდანვე ლაპარაკობდა. მაშასადამე თვალი რომ გადავავლოთ ჩვენს ცხოვრებას დავინახავთ რომ ქართველ ხალხს საუკუნების განმავლობაში, მიუხედავად მრავალგვარი სოციალური და პოლიტიკური ცვლილებათა, შეურყევლად შეურჩენია ორი რამ: მიწა და ენა. რასაკვირველია ჩვენს ტერიტორიას ამ ხნის განმავლობაში ხან აკლდებოდა ერთი ნაწილი, ხან ემატებოდა მეორე: ჩვენს ენაშიაც ხან ერთი უცხო სიტყვა შემოდიოდა, ხან მეორე. მხოლოდ დღემდე ქართველ ხალხს აქვს განსაზღვრული ტერიტორია და განკერძოებული ენა და ეს ორი საგანი ჩვენი ცხოვრების არსებით თვისებას შეადგენდა და ახლაც შეადგენს. მიწა და მისი ნაწარმოები – ცხოვრების ეკონომიური საფუძველი; ენა და ის ყოველი რაც ენის საშვალეებით გამოიხატება ცხოვრების სულიერ და ფსიქიკურ საფუძველად ჩაითვლება... შეიგნო რა ქართველმა კაცმა ენის მნიშვნელობა მან დაიწყო მისი საშვალეებით თავისი აზრის და გრძნობის გამოხატვა. აქედან წარმოსდგა კულტურა, კანონმდებლობა, ღვთისმეტყველება, ლიტერატურა და სხვა...

...ჩვენ არ შევდივართ იმის ძიებაში, თუ რა დამოკიდებულება ჰქონდა ერთმანეთში ამ ორ ცხოვრების ფაქტორს – ეკონომიურ ურთიერთობას და კულტურას. ჩვენ ვამბობთ მხოლოდ, რომ ქართულ ცხოვრების შინაარსს შეადგენს ის, რაც ამ ორ ნიადაგზე აღმოცენდა. ეკონომიურ ურთიერთიერთობის შინაარსს შეიცავს: გლეხი და მისი მემამულესთან დამოკიდებულობა, მუშა და მისი დამოკიდებულება მრეწველთან. ამ ეკონომიურ ურთიერთობებს თავისი იურიდიული ფორმა აქვს, სოფელში – თემობა, ქალაქში – თვითმართველობა, კულტურულ ცხოვრების შინაარსს შეადგენს: ლიტერატურის, ხელოვნების, მეცნიერების განვითარება, ჩვენი პიროვნების და აზრის განმტკიცება.

მაშასადამე, ყველა ეს ერთად შეერთებული, ჩვენი ეროვნული ცხოვრების შინაარსს შეადგენს. მხოლოდ ეს აზრი უფრო შემდეგი მოსაზრებითაა. როდესაც ჩვენ ტერიტორიას გარე მტერი ემუქრებოდა ხოლმე, ქართველი ერი ამ მტერს ებრძოდა, რადგან იცოდა, რომ მიწა იმის

მარჩენალია, რომ ამ მიწაზე ცხოვრობს ერთ ენაზე მოსაუბრე ერი, რომელსაც ერთი ზნე, ერთი ჩვეულება, ერთი სარწმუნოება, ერთი ლხინი და ჭირი ჰქონდა.

ყოველივე ეს სწორედ ის ძლა იყო, რომელიც აერთებდა ჩვენ ერს და მეორე ერიდგან არჩევდა მას. მხოლოდ საკითხია -განა ჩვენი ხალხის ყველა ნაწილი ერთსა და იგივე მდგომარეობაში იმყოფებოდა? განა ძველ დროში არ იყო ნივთიერი უთანასწორება: ღარიბი და მდიდარი, ბედნიერი და უბედური?

ჩვენი ისტორიის ზედაპირული შესწავლაც გვეუბნება რომ წარსულში, თუ არა მეტი, არანაკლები ქონებრივი უთანასწორება იყო ჩვენში და რომ წოდებრივ დაყოფას ღრმა ეკონომიური საფუძველი ქონდა. ნივთიერი ძალა ერთი წოდების ხელში იყო. ასე, რომ ეკონომიკური განხეთქილება, შეუგნებელი უთანხმოება ძველ დროშიც იყო. ამის-და მიუხედავად, ქართველი ერი ყოველთვის ებრძოდა ყველას, ვისაც კი მისი პოლოტიკური დამონება სურდა. რითი აიხსნება ასეთი გარემოება? ხალხი შევიწროებული და შეხუთულია, ხოლო მოადგებოდა რა მას მტერი, იგი ივიწყებდა თავის ვარამს, ხელს აძლევდა თავის მჩაგვრელს და მასთან ერთად მტერს ებრძოდა. ეტყობა, ის გარეშე მტერი მას უფრო მავნებელ მტრად მიიჩნეოდა ვიდრე შინაური ბატონი, რომ მიუხედავად ნივთიერ უთანასწორებისა, ჩვენი გლეხი რაღაცით დაკავშირებული იყო სხვა წოდებასთან. მას შინაური მონობა ერჩია გარეშე ძალის მონობას. ეს რაღაც იყო – ენა, ზნე, ჩვეულება, სარწმუნოება, ისტორიული ტრადიცია და სხვა და ის სხვა – ის რასაც მეცნიერები ფსიზიკურ ფაქტორს უწოდებენ. მაშასადამე ჩვენი ხალხი თავის თავს იცავდა, იცავდა თავის მიწას და სარწმუნოებას.

ყველა ამისი დაცვა მას თავისუფლების დაცვად მიაჩნდა და გარეშე მტერს იგი უყურებდა როგორც იმის სიცოცხლის და თავისუფლების დამამხობელს. ასე, რომ ძველ დროში ეროვნული კითხვა ქართველი ხალხის, სიცოცხლის და თავისუფლების კითხვა იყო. სიცოცხლე და თავისუფლება ხომ ხალხს თავისებურად ესმოდა.

სიცოცხლე – გამრავლების და ბედნიერების უფლება. თავისუფლება კი – ამ უფლების ხელშეუხებლობა, შურყევლობა...

....ჩვენს დროში რაღა არის ეროვნული საკითხი? რა ნიადაგზე შეიძლება შეთანხმება ორგვარი მოვლენისა, ერთი მხრივ, ეროვნული თანხმობის, მეორეს მხრივ, თანამედროვე ეკონომიური წინაღმდეგობისა, განხეთქილებისა? რანაირად შეზავდეს ერთმანეთში კლასთა ბრძოლის პრინციპი და ეროვნება? ამ კითხვის გამოკვლევისთვის ჩვენ დაბეჯიტებით უნდა ვიცოდეთ ის თუ რა არის ეროვნება ანუ ნაციონალიზმი, შეგნება იმ აზრისა, რომ მე როგორც კერძო ადამიანს, მაქვს ნივთიერი და სულიერი კავშირი ჩემ ხალხთან. ხოლო საიდან წარმოდგება ეს კავშირი? იმ შეგნებიდან, რომ ეს კავშირი თავდება სიცოცხლის, ბედნიერების და თავისუფლებისა. ისტორიულ მსვლელობაში ადამიანი ერთბაშად ვერ მიხვდა, რომ ყოველი ადამიანი ადამიანია, ვიდრე ის იმ აზრამდე მივიდოდა, მისთვის საჭირო იყო განვლილი გზა განევლო, ოჯახების შეერთებიდან თან-და-თან თემი შედგა, თემების შეერთებიდან – ხალხი და ხალხი ცნობიერების გაღვიძების წყალობით ურად იქცა. ასე რომ მხოლოდ ის ხალხი ჩაითვლება ურად, რომელსაც აქვს თავის ხალხოსნობის შეგნება, თვითცნობიერება. მაშასადამე ერი თვით მცოდნე ხალხია, ეროვნება – შეგნება ნათესაობის და კავშირისა განსაზღვრულ ადამიანთა შორის, შეგნება აგრეთვე იმ აზრისა, რომ ეგ კავშირი სხვა, უფრო ძლიერ მტერთან ბრძოლისთვის აუცილებელი და უსაჭიროესი იარაღია.

მაშასადამე, ეროვნება კავშირი ყოფილა, ხალხის მთლიანობა, გაერთიანება, ეკონომიური ბრძოლა კი განხეთქილება, ცხოვრების გათიშვა, ერთობის დარღვევა. რა საფუძველზე შეიძლება ამ წინააღმდეგობის შეთანხმება?...

ჩვენის აზრით, იმავე საფუძველზე, რა საფუძველზედაც უვნებლად დარჩა ჩვენი ეროვნება ჩვენს წარსულ ისტორიაში. ეკონომიური წინააღმდეგობის დაფარვა ჩვენს დროში შეუძლებელია. თუ ძველად ეს წინააღმდეგობა ხშირად შეგნებული იყო, ჩვენს დროში იგი აშკარად შეიქმნა ჩვენი ხალხისათვის. მხოლოდ ჩვენი დროის უპირატესობა კიდევ იმაშია რომ ჩვენ უფრო მეტი ეროვნული სიმწიფე დაგვეტყო. ამისათვის ვეცადეთ რამდენადაც კი დონე შეგვწევს ჩვენი ხალხი ნივთიერად გავადონიეროთ და ამით შევუმსუბუქოთ ეკონომიური წინააღმდეგობის სასტიკი ზეგავლენა. მხოლოდ ამ ცდაში ყოველთვის ვიქონიოთ მხედველობაში ის, რომ ზოგიერთ პირობებში ერის ერთიანობა და განუყოფლობა მეტის კეთილდრეობის თავდება, ვიდრე მისი დანაწილება დაქუცმაცება

ჩვენი ნაციონალური მეურნეობის და ვაჭრობა-მრეწველობის გაუქმებას ადვილად მოჰყვება ჩვენი ეროვნული კულტურის გაუქმებაც. ამისათვის არ არის შეწყნარებული ის აზრი, ვითომ კავკასიაში ეროვნულ ბრძოლას არ აქვს ადგილი და ვითომ კავკასიაში ერთა შორის ბრძოლა მხოლოდ ეკონომიური ბრძოლაა.

წყარო: <https://bit.ly/2QpatG2>